

AKCIJA

AMNESTY INTERNATIONAL

LETO 14, ŠTEVILKA 3, NOVEMBER 2017

fighting

**MOJA MATERNICA,
MOJA STVAR!**

**EVROPA PROSILCE ZA AZIL
POŠILJA V NEVARNOST**

**PRILOGA:
PIŠEM ZA PRAVICE 2017**

www.amnesty.si

[AmnestySlovenia](#)

[Amnesty Slovenije](#)

[AmnestySlovenia](#)

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Pošljite SMS s ključno besedo Amnesty5 na 1919 in prispevali boste 5 EUR. Več: www.amnesty.si/Amnesty5

AMNESTY
INTERNATIONAL

03 AKCIJI NA POT
RECEPT DELUJE, LE DOVOLJ SITEN MORAŠ BITI

04 AKTUALNIK

06 POD ŽAROMETOM

MOJA MATERNICA (SPOLNA USMERJENOST, IDENTITETA ...), MOJA STVAR!

10 EVROPA PROSILCE ZA AZIL POŠILJA V NEVARNOST

12 LEGENDARNA IMAGINE JOHNA LENNONA ZDAJ TUDI V
SLOVENŠČINI

14 ČLOVEKOVE PRAVICE SPOLNIH DELAVK IN DELAVCEV

16 BREZDOMSTVO: KRIMINALIZIRANJE ZA PREUSMERJANJE
POZORNOSTI OD NEUSPEHOV

17 PO (ZADNJEM) ZASEDANJU MEDNARODNEGA SVETA

VRTIMO SVET

18 MJANMAR: DOKAZI SISTEMATIČNEGA IZVAJANJA ZLOČINOV ZOPER ČLOVEŠTVO

19 REFERENDUM V KATALONIJI, NEZAKONITI VDORI V STANOVANJA V VENEZUELI

AKTIVIZEM

20 MEŠANE NOVICE IZ TURČIJE

21 AMNESTY SE ŽE 40 LET BORI PROTI SMRTNI KAZNI

22 PISMA REŠUJEJO ŽIVLJENJA

23 KUVERTA ZA VAŠ OBRAZEC DOHODNINE, NAROČILNICO ZA POMISLI, APELE

24 DOHODNINA IN NAKUP POMISLI

SREDINA
PIŠEM ZA PRAVICE 2017

Zaradi ohranjanja neodvisnosti in nepristranskosti za naše delo proti kršitvam človekovih pravic ne sprejemamo denarja od države. Državna sredstva sprejemamo le za posamezne projekte učenja človekovih pravic.

Akcija izhaja do 3-krat letno. Urednica: **Metka Naglič**. Oblikovna zasnova: **Marko Kadič**. DTP: **RumenaPika**.
Tisk: **Evrografis**. Naklada: **7700**. ISSN: 2232-3198
Al Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Tel.: 01 426 93 77; faks: 01 426 93 65.
E-pošta: amnesty@amnesty.si Splet: www.amnesty.si TRR: 1010-0005-1940-973
Stališča avtorjev, objavljena v Akciji, niso nujno tudi stališča AI.

RECEPT DELUJE, LE DOVOLJ SITEN MORAŠ BITI

Za Amnestyjevce december ni le mesec prazničnih luči in kuhanega vina, ampak tudi mesec, ko z maratonom pisanja apelov Pišem za pravice obeležimo svetovni dan človekovih pravic, mesec, ko še posebej intenzivno uporabljamo svoje najmočnejše orožje – podpise in glasove podpornikov, s katerimi od odgovornih zahtevamo pravico in pravičnost.

V zdaj že tradicionalni kampanji, s katero praznujemo sprejem Splošne deklaracije človekovih pravic (SDČP), ljudje s celega sveta vsako leto z več milijoni podpisov oblastem dajo jasno vedeti, da njihove kršitve niso ostale neopažene. Naše sporočilo 56 let po tem, ko je Peter Benenson za nedeljski časopis The Observer napisal članek o zapornikih vesti in s tem začel kampanjo Apel za amnestijo (Appeal for Amnesty), tako ostaja enako. Toda če se je prvotna kampanja leta 1961 osredotočala zgolj na kršitve 18. in 19. člena SDČP (svoboda mišljenja, zbiranja, zborovanja), je sedaj vizija organizacije svet, v katerem vsak posameznik uživa vse pravice, ki jih zagotavljajo SDČP in sorodni dokumenti.

Svet se spreminja in mi se spreminjamo z njim, je bil slogan nedavnih nujnih notranjih sprememb v organizaciji. Iz enkratne kampanje je Amnesty International zrastle v gibanje s prek sedem milijoni podpornikov v več kot 70 državah. Iz gibanja z zelo omejenim fokusom je nastala mednarodna in profesionalna organizacija s širokim poslanstvom in vizijo. Če so se naši podporniki in podpornice včasih skoraj brez izjeme srečevali v manjših skupinah in ob druženju pisali apele, se je zdaj velik del našega aktivizma preselil na splet.

Kar se žal ni spremenilo, je potreba po našem aktivizmu. Če so leta 1998 aktivisti s celega sveta zahtevali izpustitev Erdogana, ki je bil zaprt zaradi svobodnega izražanja svojega mnenja, skoraj 20 let kasneje Erdogana in njegovo vlado pozivamo, naj opusti preganjanje zagovornikov človekovih pravic in drugih aktivistov, med drugim tudi direktorice in predsednika turške sekcije Amnesty.

Ko smo pred leti sprejemali novo poslanstvo in vizijo organizacije, se je nekdo pošalil, da si v resnici nihče ne bi smel res želeli doseči tega, saj bi tako vsi prisotni ostali brez dela. Seveda je bilo vsem jasno, da jim ni treba ravno trepetati za službo, saj je spreminjanje sveta pač dolgotrajen in mukotrpen proces, je pa morda marsikdo v tistem trenutku z nasmeškom pomislil na to popolnoma fiktivno situacijo. Žal je tako, da moramo biti včasih veseli že, če stvari ne grejo na slabše. Človek včasih težko ohranja optimizem, ko opazuje razmah sovražne retorike in izključujoče politike, ko se včasih zdi, da človeštvo spet tone v srednji vek. Ko vidi, da je okrog njega še vedno kup ljudi, ki ob obtožbah o spolnem nadlegovanju verjamejo, da je bila ona sokriva, ki menijo, da mora posiljena ženska otroka donositi, ki so jezni na otroka, ki je spregovoril o zlorabah in tako porušil mir v skupnosti, in ki so prepričani, da je nekdo manj vreden od njih, ker je drugačne barve, veroizpovedi ali narodnosti.

Toda potem izveš, da so nekoga izpustili, da je resno bolnega zapornika končno obiskal zdravnik, da nekje ne bodo več izvajali usmrtitev. Takrat ti je jasno, da recept Petra Benensona še vedno deluje, le dovolj siten moraš biti.

Naj vas na koncu še povabim, da si ta december vzamete minuto in pri naših prostovoljskih ekipah ali na naši spletni strani podpišete apel ali dva. Med letošnjimi primeri so se med drugim znašli aktivist, ki so ga čadske oblasti zaprle, ker si je drznil kritizirati vlado, nekdanja odvetnica, ki se na Kitajskem bori za pravice prisilno izseljenih, in transspolni študent s Finske. In seveda Idil oz. istanbulske 10 ter Taner.

Sabina Živec, predsednica AIS

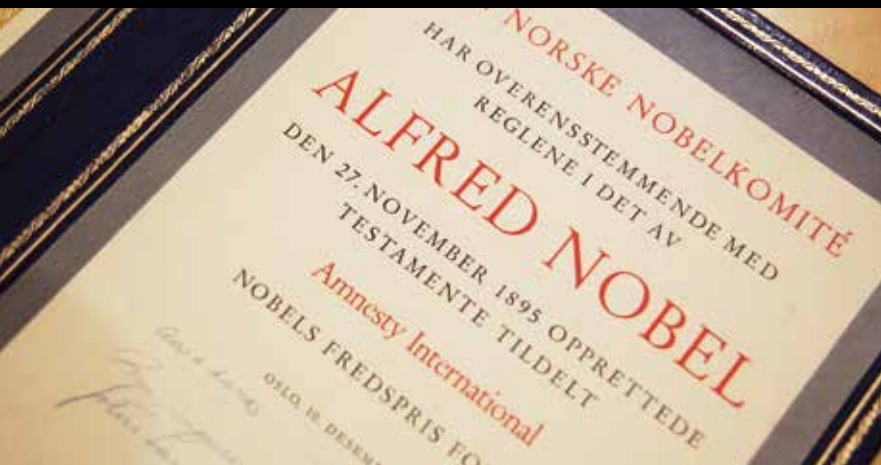
Foto: Ana Val

**Toda potem izveš,
da so nekoga
izpustili, da je
resno bolnega
zapornika končno
obiskal zdravnik,
da nekje ne
bodo več izvajali
usmrtitev. Takrat ti
je jasno, da recept
Petra Benensona
še vedno deluje,
le dovolj siten
moraš biti.**

Foto: Borut Krajnc

Sredi oktobra so v Ljubljani predstavniki in predstavnice romske manjšine izvedli zgodovinski, svoj prvi javni dogodek pred poslopjema vlade in državnega zbora, na kateremu so opozorili na nevzdržne dejanske in pravne razmere romske manjšine. Med 150 in 200 Romov je pred vlado zahtevalo dostop do pitne vode, sanitarij in elektrike, pred državnim zborom pa srečanje s predstavniki oblasti, saj je ravno na ta dan potekala tudi seja, na kateri so vladi postavljali poslanska vprašanja. Sprejel jih ni nihče.

10. decembra bomo zabeležili pomembno obletnico: minilo bo 40 let, odkar je Amnesty prejela Nobelovo nagrado za mir.

View original

Flag media

Amnesty Slovenije Retweeted
 Ernest Fialčić @ernestfialcic
 I always make 2 cups of coffee since 5 years but the 2nd is always untouched! ☕️ #ernestfialcic

Haddy N'jie, norveška novinarka in voditeljica Eurosonga leta 2010, se je odločila slovenski Amnesty donirati znesek iz naslova avtorskih pravic ob prevodu njene otroške knjige v slovenščino. Ko je za to slišala ilustratorka slikanice, njena sestra Lisa Aisato, se je prav tako odrekla svojemu honorarju in nam ga podarila. Toplo se jima zahvaljujemo.

Naši spletni strani smo dodali možnost plačila donacije s plačilnimi in kreditnimi karticami. Sistem omogoča enkratno ali večkratno donacijo: www.amnesty.si/donacije.

Vsaka kršitev človekovih pravic pomeni trpljenje najmanj enega človeka – običajno pa seveda več, saj so prizadeti najbližji. Žena Raifa Badawija je nedavno objavila tole fotografijo, ki hkrati izpričuje žalost in upanje ... Tega savdskega blogerja so leta 2014 obsodili na 10 let zapora, ker je vzpostavil spletni forum, namenjen javni razpravi, in zaradi obtožb, da je užil islam. Obsojen je bil tudi na kruto kaznovanje tisoč udarcev z bičem. Januarja 2015 so mu prizadejali prvih 50 udarcev.

ODSLEJ NAM LAHKO DONIRATE TUDI PREKO SPLETA

V Amnesty smo zelo ponosni na to, koliko ljudi nas podpira. Večina od okoli 10.000 se vas je pridružila tako, da smo vas ustavili na cesti enega od slovenskih mest ali vas obiskali na domu. Seveda pa se zavedamo, da marsikdo raje posluje preko spleta. Naši spletni strani smo tako dodali možnost plačila donacije s plačilnimi in kreditnimi karticami. Sistem omogoča enkratno ali večkratno donacijo. Ker se ravno bliža novoletni čas, ko bi si nas morda želeli (dodatno) podpreti, lahko to storite na www.amnesty.si/donacije.

Zdaj, ko imamo pokrite aktualne možnosti, nam preostane samo še to, da omogočimo donacije z Bitcoinom ☺. No, to pa je morda projekt kdaj kasneje.

LEPA HVALA, HADDY IN LISA!

Haddy N'jie, norveška novinarka in voditeljica Eurosonga leta 2010, se je odločila slovenski Amnesty donirati znesek iz naslova avtorskih pravic ob prevodu njene otroške knjige v slovenščino. Haddy nas je pred leti obiskala in za norveško televizijo NRK posnela prispevek o našem delu glede romske manjšine. Zelo smo veseli, da se je spomnila na nas in podprla naša prizadevanja, ter se ji iskreno zahvaljujemo. Topla hvala je namenjena tudi njeni sestri Lisi Aisato, ki je knjigo ilustrirala in nam po Haddyjinem prijaznem zgledu prav tako podarila svoj honorar.

Povedala je: »Kot novinarka sem leta 2013 pripravljala prispevek o delu Amnesty na področju pravic Romov. Ganili in impresionirali so me tako projekti kot predstavniki romske skupnosti. Posebej pomembno se mi zdi podpirati projekte človekovih pravic, kjer se moramo soočiti z lastnimi predsodki in dilemami. Človekove pravice Romov so tema, kje se moramo vsi, tudi mi na Norveškem, še veliko naučiti. Ko so mi ponudili, da svojo

otroško knjigo objavim v Sloveniji, je bila moja prva misel, kako bi lahko to kakorkoli prispevalo k delu Amnesty. Zelo sem vesela, da sem lahko donirala svoj honorar za projekte slovenske Amnesty za Rome.«

Slikanica, gre za uspavanko, ki prikazuje letne čase in jo je mogoče razumeti dobesedno ali simbolno, bo izšla pri Založbi Zala spomladi 2018 (www.zalozba-zala.si).

FILM O DISKRIMINACIJI BAHAJCEV

V sodelovanju s kampanjo Izobraževanje ni zločin smo oktobra v Mestnem muzeju Ljubljana ob robu predvajanja filma Prižgati svečo organizirali pogovor s Saleemom Vaillancourtom, predstavnikom te kampanje, ki si prizadeva za odpravo diskriminacije bahajske verske manjšine v iranskem višješolskem izobraževanju. Film pripoveduje zgodbo o Bahajskem inštitutu za visoko izobraževanje, ustanovljenem pred 30 leti kot »podzemni« univerzi – potem ko je Iran pripadnikom bahajske skupnosti začel onemogočati dostop do višje izobrazbe. Bahajce, največjo neislamsko manjšinsko versko skupnost v Iranu, oblasti preganjajo zaradi njihove vere.

PRIJAVE INTIMNOPARTNERSKEGA NASILJA IN NASILJA V DRUŽINI REŠUJEJO ŽIVLJENJA!

V Društvo SOS telefon so tudi ob zadnjem intimnopartnerskem umoru v začetku oktobra letos pozvali k prijavljanju nasilja. Kot pravijo, so ta dejanja praviloma le vrh ledene gore v daljšem obdobju zgodovine nasilja, glede katerega nihče ni odločno ukrepal. »Intimnopartnerski umori niso naključna kazniva dejanja, ki bi jih storili nenasilni moški posamezniki, temveč gre za napovedana kazniva dejanja s predhodnimi grožnjami, zalezovanjem, nasiljem. V primerih intimnopartnerskega nasilja, ki so se končali z umorom ali poskusom umora, se namreč pokaže, da je le v

tretjini primerov storilec bil prijavljen na pristojnih institucijah zaradi nasilja, čeprav je bilo njegovo nasilje nad partnerko v družinski in ožji sosedski skupnosti praviloma poznano. Tam, kjer je do prijave prišlo, pa so institucije praviloma podcenile tveganje in niso dovolj odločno ukrepale zoper storilca. Ob prijavah se izkaže, da sami kazenskopравни ukrepi ali t. i. hipni in kratkoročni ukrepi niso dovolj in lahko, če so izvajani izolirano, brez dodatnih ukrepov zaščite, žrtvam celo škodijo. Nasilje se lahko zaradi maščevalne naravnosti povzročitelja po intervenciji policije celo stopnjuje. Zato je za uspešno delovanje proti intimnopartnerskemu nasilju bistveno celostno in sistemsko reševanje problematike,« so zapisali v društvu.

POMEMBNO GLEDE ZDRUŽEVANJA BEGUNSKIH DRUŽIN

Državni zbor je oktobra sprejel nove spremembe zakona o tujcih. Po našem pozivu, ki se mu je pridružilo še 20 drugih nevladnih organizacij, se je večina poslank in poslancev odločila, da ne zaostrijo pogojev za prihod družinskih članov oseb, ki so pri nas dobile subsidiarno zaščito, ker sta njihovo življenje ali svoboda v državah izvora ogrožena.

APRILA PONOVO NA NOČI KNJIGE

Aprila se bomo spet pridružili čudovitemu dogodku, ki slavi branje – Noči knjige, ki jo bo že peto leto organizirala Založba Sanje. Šole, pa tudi druge zavode in organizacije, bomo ponovno povabili, naj sodelujejo, tako da preberejo knjigo po našem izboru ter ob tem pripravijo še eno aktivnost, povezano z vsebino knjige in človekovimi pravicami. Se že veselimo vseh izvornih dogodkov in aktivnosti – od okroglih miz in delavnic do kuharskega ustvarjanja in spanja v knjižnici. Utrinke z minulih Noči knjige in podrobnosti o prihajajoči najdete na sola.amnesty.si/noc-knjige.

ZA VEČ NOVIC POJDITE NA
www.amnesty.si

SPOLNE IN REPRODUKTIVNE PRAVICE MOJA MATERNICA (SPOLNA USMERJENOST, IDENTITETA ...), MOJA STVAR!

NE GLEDE NA TO, KDO STE ALI KJE ŽIVITE, BI MORALI SAMI SPREJEMATI ODLOČITVE O SVOJEM TELESU. ZDI SE SAMOUMEVNO, KAJNE? A V RESNICI NI. PRAVICE, KI JIH DANES POZNA MO KOT SPOLNE IN REPRODUKTIVNE PRAVICE, SO ENE TISTIH, KI DVIGAJO OBRVI TER »ZANIMAJO« RAZNE OBLASTI IN AVTORITETE.

Ljudi po svetu preganjajo, ker sami sprejmejo te odločitve zase, spet drugim pa je sploh odvzeta možnost, da bi jih sprejeli. Vlade skušajo diktirati, koga lahko ljubimo, s kom lahko imamo spolne odnose, kako se oblačimo, kako lahko izražamo svojo spolno identiteto, kdaj imamo otroke in koliko ... To se že sliši grozno – in v resnici tudi je. Prav v tem trenutku zaradi tega zagotovo trpi milijone ljudi.

»Moja maternica, moja stvar« – eden od napisov, ki se pojavljajo na protestih proti prepovedi splava na Irskem, izpričuje nejevoljo (jezo, nemoč?) nad tem, da so te pravice tudi danes daleč od zagotovljenih in spoštovanih.

Za dodatno ponazoritev nekaj števil: 23 evropskih držav od transspolnih oseb zahteva sterilizacijo, preden lahko pravno spremenijo spol (mimogrede, Finski bomo glede tega letos pisali na Pišem za pravice). 47.000 nosečih žensk vsako leto umre od zapletov zaradi splavov v nevarnih okoliščinah. V 76 državah so spolni odnosi med odraslimi osebami istega spola kriminalizirani. Več kot 14 milijonov najstnic vsako leto rodi, večinoma kot posledica posilstva ali neželene nosečnosti.

KAJ POMENI SAMOSTOJNO, AVTONOMNO ODLOČANJE O SVOJEM TELESU?

Da lahko pridobimo točne informacije o spolnih in reproduktivnih pravicah in s tem povezanimi temami. Da imamo dostop do zdravstvenih storitev s področja spolnosti in reprodukcije, vključno s kontracepcijo. Da se same_i odločimo za poroko – če sploh oziroma kdaj in s kom. Zgolj naša lastna odločitev je tudi, ali bomo imele otroke, kdaj in koliko. Prav tako moramo biti varne pred spolnim nasiljem, vključno s posilstvom, z obrezovanjem ženskih spolnih organov, s prisilno nosečnostjo, prisilnim splavom in prisilno sterilizacijo. In pred spolnim nadlegovanjem – trenutno svet iz dneva v dan osupljajo nove navedbe žrtev nadlegovanja holivudskega mogotca Harveya Weinstaina, v času pisanja tega prispevka se je oglasilo že več kot 40 žensk. To, da navedbe šokirajo, čeprav hkrati vedno znova izvemo, koliko ljudi okoli njega, ki so imeli moč, da bi ukrepali, je za to vedelo (in molčalo), pa je še eno poglavje te zgodbe. Temu razkritju so sledile navedbe o široko razširjenem spolnem nadlegovanju še v številnih drugih delih družbe – od politike do mode in drugih »poslov«.

Telo ženske je tradicionalno »bojno polje«, tako v miru kot v vojni. Praktično ni oboroženega spopada, kjer ne bi prihajalo do spolnega nasilja nad ženskami in dekleti

Vlade so dolžne zagotavljati naše spolne in reproduktivne pravice ter:

- **ne uporabljati kazenskega zakonika za nadzor spolnosti in razmnoževanja ljudi;**
- **opolnomočiti ljudi, da lahko sami sprejmejo odločitve, ki zadevajo njihova telesa, ter živijo življenje brez vmešavanja drugih;**
- **zagotoviti, da so zdravstvene storitve za spolno in reproduktivno zdravje, izobraževanje in informacije na voljo in lahko dostopne;**
- **prepovedati vse oblike diskriminacije in nasilja.**

Foto: Amnesty International (Richard Burton)

Oglas za kampanjo za dostop do splava na Irskem: Ni zločinka.

(žrtve so tudi moški, k čemur je pripeta še hujša stigma). Če izpostavim eno od zadnjih strahot v seriji: v okviru etničnega čiščenja Rohing v Mjanmarju je posilstvo žensk in deklet eno od vojnih hudodelstev, do katerih (je) prihaja(lo).

Brez težav pa se pomaknemo tudi bližje: četrto stoletje po koncu spopadov se več kot 20.000 žrtvam vojnega spolnega nasilja v Bosni in Hercegovini še naprej odreka pravica. V Amnesty smo letos poleti v poročilu (znova) opozorili na uničujoče telesne in psihološke posledice teh zločinov. Prizadete ženske v Bosni si še naprej sestavljajo svoja sesuta življenja, z le malo zdravstvene, psihološke in finančne pomoči, ki jo obupno potrebujejo. Škoda, da glede tega ni močnejših zainteresiranih skupin, da se zagotovijo pravica, pomoč in odškodnina zanje ...

NAŠE PRAVICE NA SEČIŠČU RAZLIČNIH INTERESOV

Številne interesne skupine pritiskajo na vlade, Združene narode ter druga mednarodna in regionalna telesa, naj omejijo spolne in reproduktivne pravice. Gre za dobro financirane, organizirane skupine, med njimi tudi močne verske institucije. Žal se dogaja, da vlade prisluhnejo tem skupinam ter postavljajo spolne in reproduktivne pravice ter spolno enakost pod vprašaj. Temu se je treba upreti: preveč nevarno je, da bi odločanje o lastni seksualnosti in lastnem telesu prepustili interesom drugih – nevarno ne le za našo osebno svobodo, ampak tudi dobesedno za naša življenja, kar več ponazorim v nadaljevanju.

Eden zadnjih zaskrbljujočih ukrepov prihaja iz Paragvaja, kjer je ministrstvo za izobraževanje in znanost 5. oktobra 2017 objavilo resolucijo, s katero v javnem izobraževalnem sistemu prepoveduje gradiva o spolnosti, razmnoževanju ter spolni enakosti in diskriminaciji. Ukrep je posledica kampanje nekaterih delov družbe in verskih skupin.

Diskriminacija leži v ozadju številnih preprek za uresničevanje spolnih in reproduktivnih pravic, vključno z ovirami pri dostopu do zdravstvenih storitev, informacij in izobrazbe. Ženske in dekleta ter ljudje iz marginaliziranih skupin, kot so geji, lezbijke, interpolne in transspolne osebe, pa tudi manjšine in revni pogosteje naletijo na večja tveganja in ovire. Če se nekdo uvršča v več teh skupin, lahko postane situacija še bolj ekstremna. Nadzor

Poznate svoje spolne pravice?

Prisluhnite zanimivi in poučni oddaji s tem naslovom na prvem programu Radia Slovenija. Pobrskajte v arhivu med oddajami Intelekt (radioprvi.rtv slo.si/intelekt); 5. 9. 2017).

nad spolnimi in reproduktivni odločitvami pogosto pristane v rokah drugih – soprogov, sorodnikov, družine ali verskih skupin. Posledice so uničujoče.

A tudi če ne sodite v katero od omenjenih »manjšinskih« skupin, se ne slepite, da vas poskusi zmanjševanja teh pravic ne zadevajo. Logika pri omejevanju pravic je enaka – gre za poseganje v avtonomijo, svoboščine in pravice druge osebe, ne da bi za to obstajali neki smiselni, v pravu utemeljeni razlogi. »Preskoki« od omejevanja »homoseksualne propagande« (glejte okvirček za primer iz Rusije) do zločinov iz sovraštva zoper istospolno usmerjene so lahko nagli in kratki. In »urejanje« ženske spolnosti in reprodukcije se lahko premika po dolgem razponu »intervencij«: od omejevanja dostopa do kontracepcije (tudi, denimo, z dvigom cen) do nasprotovanja splavu – ne le na (intimni) načelni ravni, ampak tudi z aktivnim (verbalnim) napadanjem tistih, ki se zanj odločijo ali o tem razmišljajo.

Z MUČENJEM NAD ISTOSPOLNO USMERJENE

Poročali smo že (in vas tudi povabili k akciji) o grozljivem, sistematičnem preganjanju gejev v Čečeniji. Spomladi je neodvisni ruski časopis Novaya Gazeta razkril, da čečenske oblasti v grozljivih prizadevanjih, da bi republiko očistili ljudi »netradicionalnih usmeritev«, pridržujejo, mučijo in celo ubijajo geje. Čečenske oblasti, konkretno vodja Kadyrov, sploh zanikajo, da bi v Čečeniji obstajali geji.

Žrtve tega preganjanja se nikakor ne upajo izpostaviti; večinoma tudi ne v svojem okolju, družine namreč kdaj posežejo po »umoru zaradi prizadete časti« in kar same opravijo z gejem. Tudi zato je pomembno pogumno dejanje žrtve čečenskega »čiščenja gejev« Maxima Lapunova, sicer ruskega državljan, ki se je oktobra izpostavil ter vlado v Moskvi pozval k preiskavi. Kot pravi, so ga marca letos pripadniki čečenskih varnostnih sil ugrabili in v neki kleti pridržali 12 dni, pri čemer so ga pretepali in zahtevali, da jim pove imena gejev.

Septembra smo vas povabili tudi k peticiji za preganjane lezbijke, geje, biseksualne, transspolne in interspolne osebe v Azerbajdžanu, kjer je policija pridržala več kot 100 ljudi. Nekatere so izpustili, a najmanj 48 so naložili od 10 do 20 dni administrativnega pripora. Nekaj dni kasneje so jih izpustili, a očitno so bile akcije usmerjene izključno na LGBTI-skupnost in predstavljajo namero oblasti, da to skupnost ustrahujejo.

V Egiptu gredo še korak dlje: oktobra so v le treh dneh aretirali 22 ljudi in s tem še pospešili preganjanje LGBTI-skupnosti v državi. Skupno je bilo v začetku oktobra aretiranih 32 moških in ena ženska; pri najmanj petih je forenzični zdravstveni urad opravil analni pregled. To je mučenje!

Na drugem koncu sveta se trenutno v Avstraliji v raziskavi, ki poteka po navadni pošti, ljudje izrekajo za ali proti istospolnim porokam, namesto da bi oblasti sprejele odločitev za in zagotovile enakost istospolnim parom. A tudi pri nas ostaja grenak priokus ob spominu na naš referendum o tem vprašanju; istospolni pari sicer lahko zdaj sklenejo partnersko zvezo, a posvojitve se jim še vedno odreka ...

S PRISILNO »NORMALIZACIJO« NAD INTERSPOLNE IN TRANSSPOLNE OSEBE

Otroci, rojeni s spolnimi karakteristikami, ki se ne ujemajo z ženskimi ali moškimi normami, so v nevarnosti, da se jih podvrže seriji nepotrebnih, invazivnih in travmatičnih medicinskih postopkov. To je pokazala naša raziskava v Nemčiji in na Danskem. V Amnesty pozivamo, da se posegi, ki niso zdravstveno nujni, so pa invazivni in nepovratni, ne izvajajo, dokler interspolni otroci niso zmožni sodelovati pri odločanju o tem in dati informiranega soglasja.

Staršem bi morali nuditi pravočasne in dostopne informacije ter podporo za sprejemanje informiranih odločitev o tem, kaj je najboljša za njihove otroke. Kot vsi

O ustvarjanju privlačnega »imidža« netradicionalne spolne usmeritve

Ruska aktivistka za pravice LGBTI Evdokia Romanova je bila v začetku oktobra 2017 obsojena na plačilo visoke globe, ker je »z uporabo interneta med mladoletnimi izvajala propagando o netradicionalnih spolnih odnosih«.

Kaj točno je počela? Na Facebooku je delila objave, med drugim članka časopisa Guardian o irskem referendumu o istospolnih porokah in Buzzfeeda o razstavi LGBTI v Peterburgu.

Delila je tudi povezavo na spletno stran organizacije Koalicija mladih za spolne in reproduktivne pravice, kjer so pozivali mlade k zavzemanju za pravice LGBTI. Tekom preiskave zoper njo so »strokovno« ugotovili, da ta stran vsebuje »propagando netradicionalnih spolnih odnosov«, da je namenjena »oblikovanju

ostali morajo imeti tudi interspolne osebe pravico do odločanja o lastnem telesu. Ker sicer so njihove izkušnje lahko takšne, kot jih pretresljivo opisuje Sandrao iz Nemčije: »Vedel sem, da sem drugačen, mislil sem, da sem nekakšna pošast. Ni mi uspelo razviti spolne identitete. Prisilili so me v žensko vlogo, moral sem nositi krila, moral sem imeti dolge lase. Spolni odnosi z moškimi so bili boleči in mislil sem, da je to normalno.«

Glede transspolnosti v Amnesty pozivamo, da se odpravi obravnava trans identitet kot »motenj duševnega zdravja«. In dobra novica je, da smo na tej poti. V Svetovni zdravstveni organizaciji trenutno poteka posodabljanje Mednarodne klasifikacije bolezni. Amnesty pozdravlja predlog za vzpostavitev nove kategorije »Spolne neskladnosti v adolescenci/odraslosti« v novem poglavju »Stanja, povezana s spolnim zdravjem«. S tem bi se končalo uvrščanje »transseksualizma« in »motenj spolne identitete« med »duševne in vedenjske motnje«, s čimer bi se destigmatiziralo posameznice_ke, hkrati pa zagotovilo njihov dostop do zdravstvene oskrbe v povezavi s potrditvijo spola.

Leta 2012 so prvi zakon o spolni identiteti, ki ni predvideval kakšnih medicinskih zahtev, sprejeli v Argentini. Podobne zakone so sprejeli v Kolumbiji, na Danskem, Irskem, Malti, Norveškem in v Grčiji. Kot pojasnjujejo v TransAkciji (zavodu, ki deluje za podporo, informiranje, opolnomočenje in zaveznitvo transspolnih oseb v Sloveniji), v Sloveniji »praksa kaže, da je pristojen zdravnik_ca v večini primerov psihiatrinja_er iz Interdisciplinarnega konzilija za potrditev spolne identitete, pri kateri mora oseba, ki želi pravno priznati spol, pridobiti tudi diagnozo transseksualizma, ki je klasificiran kot duševna motnja«. V Amnesty menimo, da je transspolnim osebam treba omogočiti pridobitev pravnega priznanja spola s hitrimi, dostopnimi in transparentnimi postopki ter v skladu z njihovim lastnim dojemanjem spolne identitete, torej s samoidentifikacijo.

IN OBSOJANJE (TUDI POŠILJANJE V ZAPOR) ZARADI SPLAVA

Kar težko je verjeti, a v nekaj državah sveta je splav absolutno prepovedan. To pomeni celo takrat, ko je ogroženo življenje ženske ali njenega ploda, in ne glede na druge okoliščine, denimo, da je nosečnost rezultat posilstva ali incesta. V številnih državah pa se splav precej omejuje. Neposredna posledica tega je, da se mnoge ženske odločajo za (nezakoniti) splav v nevarnih okoliščinah, ki številne stane življenja, še več pa zdravja. Posebej tragični so primeri, ko je ženska prisiljena donositi, tudi ko je jasno, da bo otrok takoj po rojstvu zaradi hudih okvar umrl. Pa deklic, pogosto žrtev posilstva in/ali incesta, ki morajo, same otroci, roditi otroke.

Čeprav trenutno ni mednarodne pogodbe, ki bi izrecno opredeljevala pravico do splava, pa pravica dostopa do storitev splava izhaja iz vrste drugih, kot so pravica do življenja, zdravja, zasebnosti, enakosti in nediskriminacije ter zaščite pred mučenjem in drugim slabim ravnanjem.

Julija letos so v Salvadorju na 30 let zapora zaradi »umora v oteževalnih okoliščinah« obsodili 19-letnico, ki je zanosila po posilstvu in je kasneje doživela zaplete v nosečnosti. V Salvadorju, kjer je splav brez izjem prepovedan, so ženske in dekleta zaradi tega prisiljene v nevarne posege za končanje nosečnosti, obenem pa se vzpostavlja ozračje sumničavosti, če spontano splavijo ali pride do zapletov v nosečnosti. To pomeni, da lahko ženske, ki doživijo take zaplete, kazensko preganjajo in obsodijo za umor, za kar je zagrožena kazen do 40 let. Tudi na Irskem imajo enega najbolj restriktivnih zakonov o splavu na svetu; maja ali junija prihodnje leto se bodo o odpravi prepovedi splava odločali na referendumu.

V Amnesty poudarjamo, da je treba v središče zakonov o splavu postaviti zdravje, blaginjo in avtonomijo žensk in deklet. Nimamo stališča glede tega, ali naj neka posameznica naredi splav ali ne; vsekakor pa vztrajamo, da mora biti to njena odločitev, skupaj z bližnjimi in zdravstvenim osebjem, za katere se sama odloči, da jih vključi.

Za konec: oblasti morajo poskrbeti za zakonski in praktični okvir, v katerem lahko resnično uresničujemo svoje spolne in reproduktivne pravice – brez vmešavanja (nepoklicanih).

Metka Naglič

netradicionalne spolne usmeritve« in da je odgovorna za »vzpostavljanje privlačnega imidža netradicionalne spolne usmeritve« ...

Evdokia pravi, da je ruski zakon o prepovedi homoseksualne propagande prispeval k rasti zločinov iz sovraštva, usmerjenih na LGBTI. Zakon iz junija 2013 sicer prepoveduje »propagando netradicionalnih spolnih odnosov med mladoletnimi«. V Amnesty si prizadevamo za njegovo odpravo, saj krši svobodo izražanja. Junija 2017 je Evropsko sodišče za človekove pravice razsodilo, da je diskriminatoren.

Amnesty International (Sara Vida Courmans)

Aktivistka Amnesty International Nancy Herz je bila predstavnica norveške Amnesty za stike z javnostjo v kampanji »Ne pomeni ne«.

PRISILNO VRNjeni V AFGANISTAN EVROPA PROSILCE ZA AZIL POŠILJA V NEVARNOST

EVROPSKE VLADE, NAMENOMA SLEPE ZA DOKAZE, DA JE NASILJE V AFGANISTANU NA REKORDNO VISOKI RAVNI IN DA NOBEN DEL AFGANISTANA NI VAREN, TJA VRAČAJO VEDNO VEČ PROSILCEV ZA AZIL IN JIH IZPOSTAVLJAJO NEVARNOSTI MUČENJA, UGRABITEV, SMRTI IN DRUGIH GROZOT.

Leta 2015 je Sadeginega* moža Hadija v Afganistanu ugrabila skupina, ki je nasprotovala njegovemu delu. Družina je za njegovo izpustitev plačala odkupnino. Vrnil se je tako hudo pretepen, da več dni ni mogel govoriti. Ko si je opomogel, sta Sadega in Hadi skupaj z družino – med njimi tudi majhen otrok – v strahu za življenje pobegnili iz Afganistana. Po večmesečni naporni in nevarni poti so prispeli na Norveško, kjer so vložili prošnjo za azil.

Norveške oblasti so prošnjo zavrnilo in jim predstavile dve možnosti: ali jih pridržijo in nato prisilno vrnejo v Afganistan ali pa se tja vrnejo v postopku »prostovoljnega vračanja«, se s tem izognejo pridržanju in prejmejo približno 10.700 evrov. »Tako smo se strinjali z vračanjem in se odločili, da začnemo spet znova – nismo imeli izbire,« je Sadega povedala našim raziskovalkam.

V Afganistan so se vrnili sredi leta 2016. Hadi si je našel delo z drugega področja in se skušal čim manj izpostavljati. A nekaj mesecev po vrnitvi z Norveške je izginil. Sadega je čez nekaj dni ugotovila, da je bil ubit. Prepričana je, da so ga ubili isti ljudje, ki so ga leto pred tem ugrabili. Ko so se naše raziskovalke pogovarjale z njo, se je z družino še vedno skrivala. Ujeti so v hiši, ne upajo si niti obiskati Hadijevega groba.

Sadega je ena izmed tisočih Afganistank in Afganistancev, ki so bili v zadnjih dveh letih iz Evrope vrnjeni v Afganistan. Evropa tja vrača ljudi kljub dokazom, da so tam v nevarnosti hudih kršitev človekovih pravic.

DESETLETJA KONFLIKTOV

Afganistan je kraj konfliktov, nevarnosti in političnih vstaj že skoraj 40 let. Trenutno je ukleščen v bojevanje med vladnimi silami ter več kot 20 protivladnimi skupinami, med katerimi so talibani ter tako imenovana Islamska država. Od kar so se leta 2014 iz Afganistana umaknile mednarodne vojaške sile, se je varnostna situacija resno poslabšala. Misija Združenih narodov ocenjuje, da je bilo leto 2016 najbolj smrtonosno za civiliste. Ubitih ali poškodovanih je bilo 11.418 ljudi. V 2017 se nadaljuje slabšanje varnostne situacije.

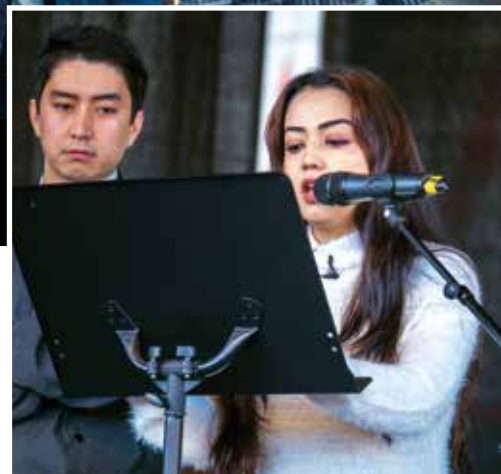
Ta dolg in vse hujši konflikt je povzročil veliko krizo preseljevanja. Milijone ljudi je zbežalo in Afganistanci predstavljajo tretjo največjo begunsko populacijo na svetu, za Sirci in Palestinci. Večina jih je zbežala v Iran (39 %) in Pakistan (52 %), kjer se soočajo z diskriminacijo, rasnimi napadi in s pomanjkanjem osnovnih dobrin.

Tisti, ki so ostali v Afganistanu ali so bili tja vrnjeni, se poleg resne nevarnosti zaradi potekajočega konflikta soočajo tudi z uboji, zlorabami, izsiljevanjem in ustrahovanjem s strani vladnih sil, na območjih pod nadzorom protivladnih skupin pa z zunajsodnimi poboji, mučenjem, omejevanjem svobode gibanja, izražanja, šolanja in zdravstvene

Iz Slovenije je bilo v 2016 skozi program prostovoljnega vračanja v Afganistan vrnjenih 15 ljudi, letos pa ena oseba. Prošenj za azil odraslih afganistanskih prosilcev Slovenija večinoma ne prizna. Ker so jim izdane odločbe o vračanju, nekateri živijo v strahu, da se bodo prisiljeni vrniti. Slovenske oblasti smo že večkrat pozvali, naj pri odločanju o prošnjah za azil upoštevajo varnostno situacijo v Afganistanu ter naj ne izdajajo odločb o vračanju tja.

V Trondheimu na Norveškem je oktobra 2017 skupina srednješolcev organizirala protest proti deportaciji svoje 18-letne sošolke Taibeh Abbasi (na fotografiji desno) in njene družine. Zbralo se je več kot 1000 ljudi. Na plakatih so imeli med drugim napisano: »So že doma« in »Sami pojdite v Afganistan, da vidite, kako varno je«.

oskrbe. Mučenje je v družbi sprejeto kot legitimno, redkokdo odgovarja za zlorabe človekovih pravic, uveljavljena je kultura nekaznovanosti. Ob visoki stopnji korupcije, problemih z vodenjem in upravljanjem države, nestabilnosti in pogostih napadih protivladnih sil je jasno, da je omajana zmožnost afganistanske vlade, da zaščiti ljudi pred kršitvami človekovih pravic. Še več, številni državni akterji, vključno z lokalno in državno policijo, so prav tako odgovorni za zlorabe.

V Afganistanu poleg tega vlada humanitarna kriza. Več kot 9 milijonov ljudi dostopa do osnovnih zdravstvenih storitev sploh nima ali pa je ta zelo omejen. Smrtnost dojenčkov in mater ob porodu je ena najvišjih na svetu. Več kot 1,3 milijona otrok, mlajših od petih let, je hudo podhranjenih.

EVROPSKE DRŽAVE NAMENOMA SLEPE

Da bi v evropskih državah zaprosili za azil, se je v letu 2015 preko nevarne, za premnoge smrtonosne poti, v Evropo podalo okoli 200.000 Afganistancev. Po dogovoru med EU in Turčijo, ko se je vzhodni del sredozemske poti dejansko zaprl, se je v 2016 število prihodov zmanjšalo na 50.000.

V evropskih državah je v tem času, kljub poslabšanju varnostne situacije v Afganistanu, odstotek odobrenih prošenj za azil padel z 68 na 33 odstotkov, število prosilcev za azil, vrnjenih v Afganistan, pa se je skoraj potrojilo. Največ jih je bilo vrnjenih iz Nemčije, Grčije, s Švedske, iz Velike Britanije in z Norveške.

Odločene, da povečajo število deportacij, vlade evropskih držav izvajajo politiko, ki je nesprejemljiva in nezakonita. Namenoma slepe za nevarnosti in zlorabe, v katere jih pošiljajo, iste evropske države, ki so nekoč obljubljale podporo boljši prihodnosti Afganistancev, zdaj teptajo njihovo upanje in jih prepuščajo državi, ki je postala še bolj nevarna, kot je bila v času njihovega bega.

Jerneja Turin,
vodja kampanj pri AIS

* Ime je spremenjeno za zaščito njene varnosti.

FORCED BACK TO DANGER
ASYLUM-SEEKERS RETURNED FROM EUROPE TO AFGHANISTAN

I WELCOME

Več si lahko preberete v našem poročilu *Forced back to danger: Asylum-seekers returned from Europe to Afghanistan*, dostopnemu na www.amnesty.org. Vabim vas, da za novice o tem, kaj se dogaja pri nas in po svetu ter kako lahko ukrepate, spremljate tudi našo spletno stran: amnesty.si/begunci.

OB IZDAJI SLIKANICE POMISLI LEGENDARNA IMAGINE JOHNA LENNONA ZDAJ TUDI V SLOVENŠČINI

SVETOVNI DAN MIRU NAJLEPŠE OBELEŽIŠ TAKO, DA SAM ŠIRIŠ MIR. MI SMO GA S PESMIJO IN KNJIGO – PRAV 21. SEPTEMBRA JE NAMREČ IZŠLA SLIKANICA POMISLI, V SLOVENŠČINO PREPESNJENA LEGENDARNA PESEM JOHNA LENNONA IMAGINE. KNJIGO SO Z NAMI NA POT POSPREMILI TUDI ROCK MULČKI Z OŠ NOVE JARŠE, KI SO VERZE PREVAJALCA MILANA DEKLEVE PREMIERNO TUDI ZAPELI.

»Ta knjiga je zame nekaj posebnega. Besedilo je napisal moj mož John in veseli me, da je pesem čudovito ilustriral Jean Jullien. John je verze napisal, da bi priklical mir na svet. Danes, ko potrebujemo mir bolj kot kdaj koli prej, so njegove besede še vedno zelo pomembne,« je Yoko Ono Lennon zapisala v spremni besedi. Yoko Ono Lennon, sicer že ves čas naša velika podpornica, je pravice od pesmi ekskluzivno za to knjigo podarila Amnesty – tako bo dobiček od prodaje namenjen našemu delu za človekove pravice.

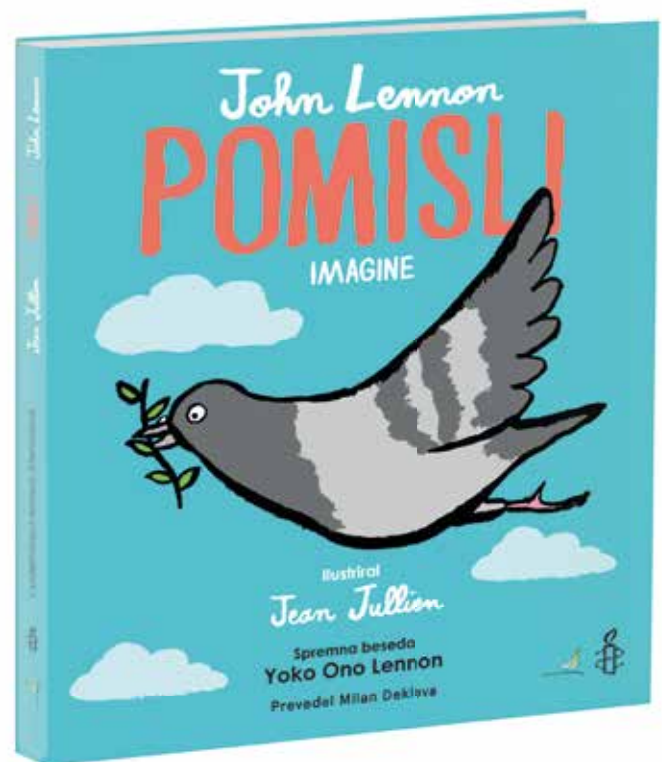
Slikanica je septembra izšla v 15 jezikih, na slovenski trg jo je pripeljala Založba Narava, kjer so prepričani, da bo našla prostor na knjižni polici pri marsikomu – od najmlajših do tistih, ki se pesmi spominjajo še iz časa njenega nastanka pred skoraj 50 leti. Sporočilo tako besedila kot ilustracij je namreč univerzalno: Jean Jullien je ustvaril glavnega junaka – goloba, ki po svetu širi sporočilo miru in prijateljstva med vse ptice, ne glede na barvo perja ali obliko kljuna.

Slikanica sporoča, kar je eno glavnih gonil Amnesty International – da je svet, kjer bodo spoštovane pravice prav vseh ljudi, mogoč, da bomo to dosegli, pa moramo preseči sovraštvo in skupaj ustvarjati ta boljši svet. Zelo pomemben medij za osveščanje o človekovih pravicah so knjige, z otroki jih raziskujemo že ob prebiranju slikanic in se o njih (hote ali nehote) pogovarjamo. Zato smo pripravili pedagoška gradiva, namenjena otrokom med 4. in 11. letom, ki jih lahko uporabite kot iztočnico za pogovor o slikanici in z najmlajšimi ustvarjate svoja sporočila miru. Najdete jih na sola.amnesty.si/pomisli.

Prav s sporočilnostjo pesmi smo k sodelovanju na predstavitvi knjige privabili tudi zbor OŠ Nove Jarše Rock mulčki. Po besedah Emirja Jušiča, njihove zborovodje, mladim v zboru ni pomembno le petje, temveč želijo tudi vedeti, o čem pojejo in kaj želijo sporočati. Kako se sliši pesem Pomisli iz grl 40 mladih pevk in pevcev, starih od 6 do 11 let, lahko pogledate in poslušate na www.amnesty.si/pomisli.

Upamo, da se boste pridružili našim prizadevanjem in pozivom za mir – tudi z nakupom slikanice Pomisli, ki je lahko odlično darilo za vas ali vaše najdražje ob prihajajočih praznikih, za rojstni dan ali kar tako.

(A. Č.)

Slikanico lahko kupite v vseh boljše založenih knjigarnah ali jo naročite na spletni strani Založbe Narava www.narava.si. V ceno 12,90 evra je vključena tudi poštnina. Hvala, ker boste z nakupom podprli naše delo za človekove pravice.

Rock mulčki so pesem Pomisli premierno zapeli ob predstavitvi knjige. Zbor z OŠ Nove Jarše, ki ga vodi Emir Jušič, sestavljajo učenke in učenci od prvega do petega razreda. Zbor praviloma ne izvaja otroških pesmi, pač pa se lotevajo glasbene raznolikosti in gradivo črpajo iz različnih glasbenih žanrov. Organizirali so tudi že tri dobrodelne koncerte – lani in letos v ljubljanskem Cankarjevem domu. Pomisli lahko poslušate na www.amnesty.si/pomisli, toplo pa priporočamo poslušanje tudi drugih njihovih pesmi – najdete jih na YouTube.

Brezplačna pedagoška gradiva, ki smo jih pripravili za starše in učitelje, vsebujejo tudi predloge ptic, ki jih lahko natisnete, pobarvate in nanje napišete svoje sporočilo miru. K temu smo povabili tudi naše podpornike in podpornice, ki so izid knjige pospremili s svojimi mislimi o miru. Tu objavljamo le eno – sporočilo dr. Aksinje Kermauner, pisateljice, specialne in rehabilitacijske pedagoginje ter predsednice Mladinske sekcije pri Društvu slovenskih pisateljev, ki je slikanico ocenila kot zelo kakovostno. Tudi zato bomo Pomisli šolam v branje ponudili tudi na Noči knjige 2018. Ostale ptice miru najdete www.amnesty.si/pomisli.

Predstavitve knjige v Vodnikovih domačiji v Ljubljani se je udeležil tudi Milan Dekleva (na sliki levo), ki je večno Imagine mojstrsko prepesnil v slovenščino. Spomnil se je, kako zgovorna in pomembna je bila pesem že v času svojega nastanka in da je bila v skladu z duhom uporništvu šestdesetih let. Izrazil pa je tudi ganjenost ob poslušanju zbora Rock mulčki. Direktor Založbe Narava Peter Virnik (desno) je izpostavil, da so veseli in ponosni, ker so dobili možnost, da to slikanico pripeljejo na slovenski trg – in obenem še podprejo delo Amnesty International. Direktorica slovenske Amnesty Nataša Posel pa je izpostavila velik pomen dobrodelne note projekta. V Amnesty svoje raziskovalno in aktivistično delo financiramo s članarinami in prostovoljnimi prispevki; zgolj za področje učenja človekovih pravic sprejememo državna sredstva, a le pod točno določenimi kriteriji in v omejenem obsegu. Tudi zato smo pri opravljanju svojega poslanstva odvisni od dobre volje naših donatorjev in donatork.

ČLOVEKOVE PRAVICE SPOLNIH DELAVK IN DELAVCEV MED NAJBOLJ STIGMATIZIRANIMI

RAZISKOVALNE EKIPE AMNESTY VELIKO ČASA PREŽIVIJO NA TERENU. SPREMLJAMO TUDI OSTALE VIRE IN LJUDJE SE NA NAS OBRAČAJO SAMI. SKOZI TO UGOTAVLJAMO: SPOLNE DELAVKE IN DELAVCI SO MED NAJBOLJ DISKRIMINIRANIMI, STIGMATIZIRANIMI IN ODRINJENIMI LJUDMI NA SVETU, KI SE JIM ČLOVEKOVE PRAVICE VSAKODNEVNO KRŠIJO.

A pri tem nimamo v mislih zgolj »slabih strank«, ki so nasilne ali jih kako drugače zlorablajo: to je pač treba kaznovati skozi kazenski sistem. Gre za (še) širši problem: za to, da oblasti ne naredijo dovolj za njihovo zaščito ali pa so, pogosto, same tiste, ki so vir preganjanja in teptanja njihovih pravic. Pa naj gre za Papuo Novo Gvinejo, kjer na primer spolne delavke policisti kar sami kaznujejo tako, da jih prisilijo pojesti kondom, ali Hongkong, kjer jih policisti izsiljujejo, ali pa Norveško, kjer je naša raziskava za nordijski model kriminaliziranja strank in organizacije spolnega dela, ne pa ponudnic_kov, razkrila, da visoko ceno »zatiranja trga« plačujejo spolne delavke in delavci, ki jih omenjena ureditev postavlja v ranljivejši položaj.

Po opravljenih štirih raziskavah v državah z različnimi ureditvami (glejte okvirček), intervjujih z 200 spolnimi delavkami in delavci, po posvetovanju s članstvom, z organizacijami spolnih delavk_cev, organizacijami, ki se borijo proti trgovanju z ljudmi, organizacijami s področja boja proti aidsu in drugimi relevantnimi skupinami ter po preučitvi strokovnih mnenj in raziskav, kar je trajalo okoli dve leti, smo lani v Amnesty na globalni ravni sprejeli smernice za zaščito človekovih pravic spolnih delavk in delavcev. Gre za poglobljen dokument, ki izpostavlja dolžnosti držav glede varovanja njihovih človekovih pravic. Med drugim pozivamo k dekriminalizaciji spolnega dela: ne le ponudnic in ponudnikov, ampak tudi njihovih strank ter tako imenovanih »tretjih«, vključenih v organizacijo spolnega dela (recimo čiščenje, varovanje, delo skupaj, druga organizacija dela). Pozor: to ne pomeni, da smo za nekaznovanje strank, ki so nasilne in izkoriščajo ljudi v spolnem delu! Tudi ne pomeni, da smo za nekaznovanje nasilnih zvodnikov, ki izkoriščajo in zlorablajo spolne delavke. Tudi ne pomeni podpore trgovanju z ljudmi, ki je ostudna kršitev človekovih pravic.

Dekriminalizacija ni magična paličica, zaradi katere bi se takoj odpravile kršitve človekovih pravic, je pa, po naši oceni, potrebna za njihovo zmanjševanje. V tem stališču v Amnesty nismo osamljeni – vrsta organizacij človekovih pravic (denimo Human Rights Watch) kot tudi organizacij za boj proti trgovanju z ljudmi (npr. Global Alliance Against Traffic in Women), organizacij spolnih delavk in delavcev (npr. Global Network of Sex Work Projects) in skupin, ki se borijo proti širjenju virusa HIV (npr. Global Commission on HIV and the Law – neodvisno strokovno telo pod okriljem ZN) prav tako zagovarjajo dekriminalizacijo. Zavedajo se, da kriminalizacija pomeni potiskanje področja na obrobje, kjer policija ni zaveznica, kar odvrča od prijavljanja potencialnih primerov kaznivih dejanj in kjer so lahko kondomi (kot se dogaja!) »dokaz« za opravljanje spolnega dela. Nič od tega ne prispeva k varnosti ljudi niti njihovemu dostojanstvu.

Kaj pomeni spolno delo? To je izmenjava spolnih storitev med odraslimi osebami, ki s tem soglašajo in ki vključuje neko obliko plačila. Če ne gre za odrasle osebe ali soglasja ni (zaradi prisile, prevare, zavajanja ali zlorabe moči), to nikakor ni spolno delo, ampak zloraba, ki se mora preganjati kot kaznivo dejanje. V spolnem delu prevladujejo ženske, glede na relativen delež v celotnem prebivalstvu pa je nesorazmerno veliko tudi transspolnih oseb.

Na **Papui Novi Gvineji** je nezakonito preživljati se s prihodki od spolnega dela in organizirati prodajo spolnih storitev. Kriminalizirana je tudi homoseksualnost, kar je osnovna podlaga za pregon spolnih delavcev moškega spola. Zakoni policiji omogočajo, da grozi spolnim delavkam in delavcem, jih izkorišča ter arbitrarno pridrži. Spolni delavci in delavke v tej državi trpijo visoko raven stigmatiziranja, diskriminacije in nasilja, vključno s posilstvi in z umori. Amnesty je slišala grozljiva pričevanja žrtev posilstev in spolnih zlorab s strani policije, strank in drugih, a jih je bilo preveč strah, da bi ta kazniva dejanja prijavili, saj tudi sami veljajo za »nezakonite«.

V **Hongkongu** prodaja spolnih storitev ni nezakonita, če ena oseba deluje v zasebnem stanovanju. Delo v izoliranih prostorih pa jih postavlja v ranljive situacije, kjer so v nevarnosti, da jih oropajo, fizično napadejo in posilijo. Raziskava AI je pokazala, da policisti pogosto zlorablajo svoja pooblastila za kaznovanje spolnih delavk, tako da jim pripravijo past in jih izsiljujejo. Amnesty je zabeležila tudi primere, ko so policija ali posamezniki, ki so trdili, da so s policije, dejali spolnim delavkam, da se lahko izognejo sankcijam, če jim dajo denar ali »brezplačen« seks. Transspolni spolni delavci so pogosto podvrženi posebnim zlorabam policije, vključno z vsiljivimi in ponižujočimi preiskavami celotnega telesa.

SPOLNO DELO NI ISTO KOT TRGOVANJE Z LJUDMI

Ali lahko sploh kdo soglašaja s tem, da prodaja spolno storitev? So tisti, ki menijo, da spolne delavke vedno dajejo soglasje za spolni odnos – kar je zmotna in žaljiva predpostavka, ki ima lahko hude posledice. Številni pa – nasprotno – menijo, da nihče nikoli ne more soglašati s prodajo svoje spolne storitve. Seveda tudi to ne drži. Čeprav lahko k odločitvi posameznice in posameznika za spolno delo prispevajo okoliščine, kot so revščina, diskriminacija in spolna neenakost, pa te okoliščine ne pomenijo neizogibno, da ta oseba nima nikakršne možnosti avtonomnega odločanja o sebi, svojem življenju in telesu. Pomislite – po tem pristopu se jemlje celi skupini ljudi sposobnost odločanja in jo daje v roke države! O tem so izčrpno razpravljali ob pogajanjih o mednarodnem protokolu proti trgovanju z ljudmi; pronicljiva je ocena skupine za človekove pravice, ki je delala na teh pogajanjih, da je »tako stališče zgodovinsko 'ščitilo' ženske pred možnostjo uživanja njihovih pravic«. To me pripelje k pomembnemu vprašanju zagotavljanja participacije spolnih delavk in delavcev pri sprejemanju politik in predpisov, ki jih zadevajo. Ljudje, ki delajo na tem področju, sami najbolje vedo, kakšne so njihove poglobljene težave in kaj potrebujejo.

Ne glede na omenjeno stališče glede soglasja je absolutno res, da na to, ali se nekdo odloči za spolno delo, (lahko) vplivajo revščina, diskriminacija in strukturne neenakosti. Oblasti so dolžne poskrbeti, da se nihče ni prisiljen zanašati na spolno delo za preživetje. To sodi v sklop obveznosti držav za zagotavljanje ekonomskih in socialnih pravic, za kar morajo porabljati najvišja možna razpoložljiva sredstva. To med drugim pomeni tudi, da morajo sprejemati politike in ukrepe, ki niso v škodo ekonomskih in socialnih pravic (žensk). V zvezi s tem je na nedavnem predavanju novozelandska predavateljica dr. Carol Harrington zanimivo izpostavila, kako tudi političarke, ki izpostavljajo feminizacijo revščine (ki vpliva na porast števila žensk, ki se odločijo za spolno delo), pogosto »ne vidijo«, da k tej revščini prispevajo politike, ki jih sicer same podpirajo. Z drugimi besedami: kriminalizacija spolnega dela revščine, pomanjkanja služb in diskriminacije ne naslavlja ali rešuje, ampak pravzaprav še prispeva k marginalizaciji.

Pomembno je tudi vedeti, da spolno delo ni isto kot trgovanje z ljudmi za potrebe spolnega izkoriščanja. Trgovanje z ljudmi je grozljiva kršitev človekovih pravic, ki jo morajo države preganjati z vso resnostjo in učinkovitostjo. Dokazi, ki so jih zbrali znanstvena medicinska revija The Lancet in druge verodostojne raziskovalne institucije, kažejo na to, da kriminalizacija ne zmanjšuje trgovanja z ljudmi. Nasprotno pa nekatere raziskave kažejo, da dekriminalizacija odraslega soglasnega spolnega dela lahko pomaga žrtvam trgovanja z ljudmi in vodi do njegovega bolj učinkovitega preganjanja. Policija, ki uporablja pristop »ujemimo vse«, je pri svojem delu manj učinkovita.

»POLICIJO POKLIČEŠ LE, ČE MISLIŠ, DA BOŠ UMRLA«

Številni v želji po zaščiti spolnih delavk in delavcev kot dobrega izpostavljajo t. i. nordijski model, v katerem so kriminalizirane stranke. A naša raziskava je ugotovila, da spolne delavke in delavci v nordijskem modelu niso bolj zaščiteni, ampak nosijo breme kriminalizacije strank in fokusiranja države na zatiranje spolnega dela. Ostale so jim predvsem »slabe« stranke; številne spolne delavke vzamejo nase skrb za zaščito strank in prevzemajo več tveganj: za posel se morajo dogovoriti na hitro, ne morejo dobro presoditi nevarnosti ali pa se čutijo prisiljene izpostaviti se večji nevarnosti, ko odidejo k stranki na dom. Za svojo varnost ne morejo poskrbeti tako, da bi delale skupaj v nekem stanovanju (ker se to šteje za bordel) ali da bi si najele varnostnika (ker se to šteje za podporo prostituciji); oboje je kaznivo!

Še več, policija pritiska na najemodajalce, ki so lahko preganjani zaradi promocije spolnega dela, če vedo, da poteka v njihovem stanovanju, in ga ne preprečijo. V praksi to vodi tudi do prisilnih izselitev, ko npr. morajo spolne delavke nemudoma zapustiti stanovanje. Policija kot »dokaz« uporablja večje število kondomov v prostoru, kar je zelo slabo tudi z vidika preprečevanja spolnih bolezni. Z besedami ene od naših sogovornic: »Če je stranka slaba, moraš to urediti sama. Policijo pokličeš le, če misliš, da boš umrla. Če pokličeš policijo – tvegaš, da izgubiš vse.«

Metka Naglič

Na **Norveškem** je nakup spolnih storitev nezakonit, njihova neposredna prodaja pa ne. Ostale aktivnosti, povezane s spolnim delom, so kriminalizirane, vključno s »promocijo prostitucije« in z oddajanjem prostorov, ki se uporabljajo za prodajo spolnih storitev. Spolni delavke in delavci imajo, kljub visoki ravni posilstev in nasilja s strani strank in organiziranih tolp, visok prag za prijavljanje nasilja policiji. Amnesty ve za primere, ko so nekatere spolne delavke na Norveškem prijavile nasilje policiji, pa so bile zaradi tega izseljene s svojih domov ali deportirane. Spolni delavke in delavci so v nevarnosti prisilnih izselitev, saj lahko njihove najemodajalci preganjajo, če prodajajo spolne storitve v najetih stanovanjih. Ljudje, ki opravljajo spolno delo, ne morejo delati skupaj, da bi si tako zagotavljali varnost, ali za podporo najeti tretje osebe, npr. varnostnika, ker bi se to najverjetneje po zakonu opredelilo za »promoviranje prostitucije«.

Formalno prodaja spolnih storitev v **Buenos Airesu v Argentini** ni nezakonita, v praksi pa so spolne delavke in delavci kriminalizirani na podlagi vrste zakonov, ki kaznujejo povezane aktivnosti in ki ne ločujejo med konsenzualnim spolnim delom in trgovanjem z ljudmi. Amnesty je ugotovila, da imajo spolni delavke in delavci visok prag prijavljanja nasilja policiji. Policija jih sicer pogosto samovoljno ustavlja na ulicah in nekaterim vedno znova nalaga globe in pogojne kazni; posebej se usmerja na transspolne spolne delavke. Tisti, ki delujejo v zasebnem stanovanju, so pogosto podvrženi nasilnim in dolgotrajnim inšpekcijam in racijam policije, pa tudi izsiljevanju. Spolni delavke in delavci se soočajo tudi z ovirami pri dostopu do zdravstvenih storitev.

V **Sloveniji** je spolno delo od leta 2003 dekriminalizirano. Raziskav s tega področja je malo; nedavno je eno s partnerji opravil Mirovni inštitut – raziskava odpira vrsto vprašanj, med drugim tudi potrebo po odpravi stigmatiziranja. Njene izsledke najdete na spletni strani Mirovnega inštituta.

BREZDOMSTVO

KRIMINALIZIRANJE ZA PREUSMERJANJE POZORNOSTI OD NEUSPEHOV

GLEDE NA OCENO ZN JE TRENUTNO NA SVETU VEČ KOT 100 MILIJONOV BREZDOMNIH LJUDI. VISOKA ŠTEVILKA KAŽE, DA VLADE NISO SPOSOBNE ZADOVOLJITI OSNOVNIH POTREB PREBIVALSTVA IN ZAVAROVATI NJIHOVIH ČLOVEKOVIH PRAVIC.

Tema letošnjega svetovnega dneva habitata, ki ga obeležujemo 2. oktobra, so bile stanovanjske politike in cenovno dostopni domovi. Vlade 193 držav so obljubile, da bo imel do leta 2030 vsakdo dostop do cenovno dostopnega, ustreznega in varnega stanovanja ter osnovnih storitev. Vendar pa bodo cenovno dostopne stanovanjske politike najbolj ranljivo prebivalstvo dosegle le, če bodo vlade začele reševati vzroke za brezdomstvo – ti pa so pogosto preplet krivic, neenakosti in diskriminacije.

Po svetovni gospodarski krizi leta 2008 se je po vsem svetu povečalo število brezdomcev. Poleg tega so se v mnogih državah povečale brezposelnost, zaposlitvena negotovost in revščina zaposlenih. Marsikje se je položaj zaostril tudi zaradi varčevalnih ukrepov, zaradi katerih so vlade namenile manj denarja za socialna stanovanja in zavetišča za brezdomce.

Veliko je vzrokov, da nekdo postane brezdomec. Nekateri so bili na silo deložirani, pri tem pa jim niso zagotovili odškodnine ali drugega stanovanja. Drugi, zlasti ženske, starejši in invalidi, pogosto nimajo enakega dostopa do zemljišč in nepremičnin. Nekatere ženske bežijo pred nasiljem doma. Brezdomstvo se pojavlja v več oblikah – morda je to spanje na ulici, morda »kavč surfanje« pri sorodnikih in prijateljih.

Pri ljudeh, ki so že v izhodišču marginalizirani, diskriminirani in ranljivi, je večja verjetnost, da bodo postali brezdomci; tisti pa, ki so že brezdomci, so seveda še toliko bolj izpostavljeni diskriminaciji. Očiten primer so avstralski staroselci; uradni podatki iz leta 2015 kažejo, da je med brezdomci kar 23 odstotkov staroselcev, četudi ti predstavljajo le tri odstotke celotnega prebivalstva Avstralije.

Toda namesto, da bi vlade začele reševati temeljne vzroke brezdomstva, se ljudi, ki živijo na ulici, lotevajo s kazenskimi zakoni in prepovedmi. Z raznimi zakoni proti potepuštvu, s politikami, ki brezdomcem onemogočajo dostop do osnovnih storitev, s kazenskimi ukrepi in obsežnimi akcijami, ki brezdomce preganjajo iz mest, teptajo njihove temeljne človekove pravice. In položaj se slabša; bolj vidni, kot so ljudje, ki spijo na ulicah, bolj oster je odziv oblasti. Obenem postaja javnost vse bolj ravnodušna, mediji pa vzdržujejo negativne stereotipe. V Braziliji se, na primer, pogosto zgodi, da otroke in najstnike, ki živijo na ulici, kratko malo primejo in jih na silo nastanijo v ustanove. Na Madžarskem se je na začetku tega tisočletja začela prava kampanja proti brezdomcem in nekatera mesta so na krajevni ravni uvedla zakonsko prepoved beračenja, pobiranja hrane iz smetnjakov in spanja na javnih površinah.

Amnesty International poziva vlade, naj pri pripravi nacionalnih politik na tem področju zagotovijo participacijo in posvetovanja, predvsem morajo biti udeleženi brezdomci.

Renata De Souza,
svetovalka na temo ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic pri Amnesty International.

Tudi v Amnesty se borimo za ustrezne bivalne razmere in proti prisilnim izselitvam. Med drugim tudi na Pišem za pravice – leta 2012 so na OŠ Frana Kranjca iz Celja ustvarjali take slikovne apele.

To je skrajšana verzija komentarka, celotno najdete na www.amnesty.si/brezdomstvo.

PO (ZADNJEM) ZASEDANJU MEDNARODNEGA SVETA

AVGUSTA JE BILO V RIMU 33. IN HKRATI ZADNJE ZASEDANJE MEDNARODNEGA SVETA (ICM) AMNESTY INTERNATIONAL. ZBRANI PREDSTAVNIKI CE IZ 82 DRŽAV SMO MED DRUGIM NAMREČ SPREJELI ODLOČITEV O PRENOVI UPRAVLJANJA, KI NAMESTO ICM UVAJA GLOBALNO SKUPŠČINO. GIBANJE JE SPREJELO TUDI ŠTEVILNE SKLEPE GLEDE NAŠEGA VSEBINSKEGA DELA V PRIHODNIH LETIH.

Na zasedanju Mednarodnega sveta (ICM oz. International Council Meeting) v Amnesty sprejmemo odločitve o prioritetah in načinih našega dela po vsem svetu. Vporedne delovne skupine so razpravljale o prenovi upravljanja, o organizacijskih spremembah ter o vsebinskem področju, torej človekovih pravicah. Ob koncu zasedanja se je o predlogih, ki »so prestali« glasovanje v delovnih skupinah, glasovalo še na plenarnem zasedanju, kjer so bile sprejete končne in zavezujoče odločitve.

Prenova upravljanja (t. i. governance reform), kot napisano, med drugim ukinja Mednarodni svet, ki ga nadomesti Globalna skupščina (Global Assembly, GA), ki bo vsako leto, na njej pa bo vsaka sekcija imela poleg stalnega predstavnika še dva delegata. Uvajajo se tudi regionalna srečanja, spreminja se glasovalno razmerje – po starem sistemu so sekcije imele od 1 do 6 glasov glede na velikost članstva, po novem pa ima vsaka sekcija 1 glas, mednarodni člani pa skupaj 1 glas –, poseben poudarek pa bo namenjen zastopanosti mladih na mednarodnih srečanjih.

Na organizacijskem področju so bile sprejete spremembe glede finančnega upravljanja in podpore sekcijam. Uskladila se je priprava finančnih načrtov na globalni ravni, gibanje pa se je zavezalo k obsežnejši podpori nacionalnim sekcijam, predvsem pri usposabljanjih – tako s strani Mednarodnega sekretariata kot z okrepljenim deljenjem izkušenj med sekcijami. Revidiral se bo tudi delež globalnih prihodkov, ki je namenjen za delovanje sekcij, ki v svojih državah ne zberejo dovolj sredstev za svoje delo in so financirane s strani finančno samostojnih sekcij.

Na tokratnem zasedanju smo sprejeli tudi številne resolucije glede našega vsebinskega dela. Med drugim so bili sprejeti sklepi, da bomo pripravili nove policy (politike oz. usmeritve) o vojaški okupaciji, nadzoru nad trgovino z drogami, zaščiti žvižgačev in o volitvah; da bomo pripravili strategijo o podnebnih spremembah z vidika človekovih pravic in o načrtih za delo na področju bank in trgovine z orožjem ter da bomo izvedli raziskavo in kampanjo o pravicah ljudi s kakšno oviranostjo. Svet je sprejel tudi odločitev, da se dopolni policy o oporečnikih vesti in da se analizira stanje v državah, kjer je služenje vojaškega roka obvezno, in alternative za služenje. Sprejeta je bila tudi resolucija, da se posodobi stališče Amnesty o splavu.

Na zasedanju smo imeli tudi čast in priložnost prisluhniti številnim drugim zagovornikom_cam za človekove pravice – od Joshua Wonga iz Hong Konga (le nekaj dni po ICM so ga ponovno aretirali) in Opal Tometi, ene od ustanoviteljic gibanja Black Lives Matter, do številnih mladih aktivistk in aktivistov, ki verjamejo v spremembe, predvsem pa so sami ta sprememba. Ob neredkih trenutkih, ko smo se vsi zbrani zavedli, da so človekove pravice in borci zanje na udaru po vsem svetu, da se bohotijo politike demoniziranja in ustrahovanja ter da »fake news« zakrivajo dejstva in resnice, pa smo se ves čas tudi zavedali, da prav v takšnih časih svet potrebuje Amnesty. In mi potrebujemo vas. Kajti, kot je svoj govor zaključila omenjena Opal Tometi: »Moramo se upirati. In upirati se moramo z roko v roki. Na koncu bomo zmagali.«

A. Č.

Podrobnejše informacije o sprejetih resolucijah najdete na www.amnesty.si/icm17, za dodatna pojasnila pa so vam na voljo tudi člani_ce izvršnega odbora na izvršni-odbor@amnesty.si.

MJANMAR

DOKAZI SISTEMATIČNEGA IZVAJANJA ZLOČINOV ZOPER ČLOVEŠTVO

VEČ KOT 530.000 MOŠKIH, ŽENSK IN OTROK, PRIPADNIKOV ROHING, JE V NEKAJ TEDNIH V GROZI ZBEŽALO S SEVERA MJANMARSEKE ZVEZNE DRŽAVE RAKHINE ZARADI NANJE USMERJENE AKCIJE MJANMARSKIH VARNOSTNIH SIL, KI VKLJUČUJE ŠIROKO RAZŠIRJENE IN SISTEMATIČNE UMORE, POSILJEVANJA IN POŽIGANJE.

To kaže naše oktobrsko poročilo z naslovom »*My World Is Finished*«: *Rohingya Targeted in Crimes against Humanity in Myanmar*, ki opisuje sistematično, organizirano in brezobzirno nasilno kampanjo mjanmarskih varnostnih sil na severu države Rakhine proti celotnemu rohinškemu prebivalstvu.

Desetine očividcev dosledno omenjajo vpletenost točno določenih enot mjanmarske vojske in policije. »V tej usklajeni akciji se mjanmarske varnostne sile brutalno maščujejo celotnemu rohinškemu prebivalstvu na severu države Rakhine v očitnem poskusu, da bi jih trajno pregnali iz države. Ta grozodejstva še naprej napajajo eno največjih begunskih kriz v regiji v zadnjih desetletjih,« je dejala Tirana Hassan, direktorica za krizni odziv pri Amnesty. »Izpostavljanje teh gnusnih zločinov je prvi korak na dolgi poti do pravice. Storilci morajo odgovarjati: mjanmarska vojska tega ne more preprosto pomesti pod preprogo z napovedjo še ene lažne notranje preiskave. Vrhovni poveljnik, višji general Min Aung Hlaing, mora takoj ukrepati, da svoje čete ustavi pri izvajanju grozodejstev.«

Zločini zoper človeštvo: Zbrana pričanja očividcev, satelitski posnetki ter fotografije in videogradiva vodijo do istega zaključka – sto tisoče Rohing je žrtev široko razširjenega in sistematičnega napada, ki je hudodelstvo zoper človeštvo. Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča navaja 11 tipov dejanj, ki predstavljajo zločine zoper človeštvo, če se zavestno izvajajo med napadi. Amnesty jih je dosledno zabeležila najmanj šest: umor, deportacije in nasilno razseljevanje, mučenje, posilstvo in drugo spolno nasilje, preganjanje ter druga nečloveška dejanja, kot so odrekanje hrane in drugih življenjsko potrebnih pripomočkov.

Umori in masakri: Vojaki in policisti (včasih so se jim pridružile še lokalne skupine) so streljali bežeče na rohinške ženske, moške in otroke ter jih na stotine hudo ranili ali ubili.

Posilstva in drugo spolno nasilje: Intervjuvali smo sedem žensk, ki so jih pripadniki varnostnih sil spolno napadli, med njimi so štiri ženske in 15-letno dekle posilili, vsako v ločeni skupini drugih posiljenih žensk in deklet.

Namerno, organizirano požiganje vasi: Satelitski posnetki od 25. avgusta kažejo na najmanj 156 velikih požarov na severu Rakhine. Številka je verjetno prenizka, saj so območje prekrivali gosti monsunski oblaki in vplivali na to, kaj so lahko zabeležili sateliti. V minulih petih letih v monsunskem obdobju ni bilo zabeleženih požarov, kar kaže, da so bila požiganja načrtna. Posnetki, ki kažejo območje »prej« in »potem«, tudi očitno kažejo, kar so priče vedno znova pripovedovale Amnesty – da so mjanmarske varnostne sile požigale le rohinške vasi.

»Glede na vztrajno zanikanje so morda mjanmarske oblasti mislile, da jo bodo v resnici odnesle brez posledic za umore na množični ravni. A moderna tehnologija, v povezavi z učinkovito raziskavo človekovih pravic, to preprečuje,« je dejala Tirana Hassan. »Čas je, da mednarodna skupnost preide od javnega ogorčenja do ukrepanja za odpravo tega nasilja, ki je iz Mjanmarja pognalo več kot polovico rohinškega prebivalstva. S prenehanjem vojaškega sodelovanja, naložitvijo embarga na orožje in usmerjenim sankcijam proti posameznikom, ki so odgovorni za zlorabe, je treba poslati jasno sporočilo, da se zločinov zoper človeštvo, ki jih v državi Rakhine izvaja vojska, ne bo toleriralo.«

OB REFERENDUMU V KATALONIJI AMNESTY OBSODILA PREKOMERNO RABO SILE

NAŠA PETČLANSKA DELEGACIJA JE V ČASU REFERENDUMA O SAMOSTOJNOSTI KATALONIJE VEČ DNI IZVAJALA MONITORING SITUACIJE. POTRDILA JE NEVARNO IN NEUSTREZNO UPORABO OPREME ZA NADZOR PROTESTOV, VKLJUČNO S PRETEPANJEM NEMOČNIH LJUDI, KI SE NISO UPIRALI.

Amnesty je sama neposredno potrdila, da so pripadniki intervencijske enote nacionalne policije in pripadniki vojaške policije na terenu uporabljali prekomerno in nesorazmerno silo proti protestnikom, ki so pasivno vztrajali na ulicah in na vhodih v volilne enote. Varnostne sile so ravnale v skladu s sodbo katalonskega višjega sodišča, ki jim je naložilo, naj preprečijo referendum.

Po mednarodnem pravu lahko pripadniki enot za zagotavljanje reda in miru uporabijo silo le, če je to nujno potrebno za izvedbo nalog, ki so jim naložene. Dejanja za izvršitev sodbe katalonskega višjega sodišča morajo spoštovati mednarodne standarde glede uporabe sile. Amnesty International meni, da sta nacionalna in vojaška policija v veliko primerih uporabili prekomerno silo.

Amnesty opozarja, da policisti ne bi smeli uporabiti sile, če se sodelujoči na zborovanju ali demonstraciji ne upirajo policiji. Če se protestniki le pasivno upirajo temu, da bi policija dosegla svoj cilj, bi morala biti uporabljena le minimalna sila in bi v vsakem primeru morala biti sorazmerna glede na cilj. Amnesty je pozvala k hitri, temeljiti in nepristranski preiskavi dogodkov.

Več: www.amnesty.si/katalonija-referendum.

VENEZUELA: REPRESIJO Z ULIC PRESELILI V DOMOVE

VENEZUELSKE OBLASTI SO RAZŠIRILE ARZENAL REPRESIVNIH TAKTIK Z NEZAKONITIMI VDORI V DOMOVE LJUDI, KI JIH SUMIJO DISIDENTSTVA.

Amnesty v konec oktobra objavljenem poročilu razkriva, da so venezuelske varnostne sile in oborožene skupine civilistov, ki imajo podporo vlade, nasilno vdirale v domove ljudi, da bi jih ustrahovale in tako preprečile sodelovanje na demonstracijah ali pri drugih oblikah protesta. Gre za absolutno nezakonito ravnanje – tako po mednarodnem pravu kot po venezuelski ustavi.

Lokalne organizacije za človekove pravice so med aprilom in julijem 2017 zbrale poročila o najmanj 47 nezakonitih vdorih na domove ljudi v 11 okrožjih po vsej državi. V tem obdobju je bilo največ demonstracij in več kot 120 ljudi ubitih, skoraj 2000 ranjenih ter več kot 5000 aretiranih.

Amnesty je opravila intervjuje z žrtvami vpadov v njihove domove v štirih zveznih državah. Povedali so, da so varnostne sile in oboroženi moški, ki naj bi bili pripadniki nezakonitih oboroženih skupin, ki delujejo s podporo vlade, nasilno vdri v njihove domove, ne da bi imeli sodne naloge ali kakršno koli pojasnilo, zakaj so tam.

Pogosto so jim grozili ter uporabljali verbalno in fizično nasilje, vključno z uporabo opreme za nadzorovanje protestov ter streljanjem s solzivcem v stanovanjih. Žrtve so povedale, da so pripadniki varnostnih sil podrli vrata, razbili okna, v nekaterih primerih pa tudi ukradli predmete z njihovih domov. Vdori so trajali več ur, v nekaterih primerih celo noč. Glede na kronično pomanjkanje v Venezueli nekateri sploh niso mogli popraviti nastale škode in zdaj živijo v domovih brez vrat, kar je zelo nevarno.

Več: **Nights of terror: Attacks and illegal raids on homes in Venezuela (30. oktober 2017).**
www.amnesty.org/en/documents/amr53/7285/2017/en/

MEŠANE NOVICE IZ TURČIJE

POTEM KO SO TURŠKE OBLASTI JUNIJA ARETIRALE IN PRIDRŽALE PREDSEDNIKA, MESEC KASNEJE PA ŠE DIREKTORICO TURŠKE AMNESTY, SMO V AMNESTY SPROŽILI ŠIROKO KAMPANJO ZA NJUNO IZPUSTITEV – IN IZPUSTITEV DRUGIH PREGANJANIH ZAGOVORNIKOV ČLOVEKOVIH PRAVIC.

O tem smo podrobno poročali v prejšnji številki Akcije, redno pa tudi na naši spletni strani, kjer najdete vse podrobnosti. Na kratko pa: predsednika turške Amnesty Tanerja Kılıça so obtožili »članstva v gulinistični organizaciji«. Spomnimo, turške oblasti to gibanje krivijo za lanski neuspehi državni udar. To je nesmiselna in neutemeljena obtožba, ki temelji na domnevi, da si je naložil in uporabljal aplikacijo za pošiljanje sporočil ByLock. Oblasti trdijo, da to aplikacijo uporabljajo v gulinističnem gibanju. Dve neodvisni forenzični analizi Tanerjevega telefona, ki ju je naročila Amnesty, sta potrdili, da na njegovem telefonu ni niti sledu o ByLocku. Ne glede na to in neutemeljenost obtožb zoper Tanerja, ki predsedniško funkcijo v Amnesty opravlja kot prostovoljec, sicer pa je odvetnik za človekove pravice, ga sodišče v Izmiru, kjer se je 26. oktobra zoper njega začelo sojenje v tem primeru, ni izpustilo iz pridržanja.

Še več: turško tožilstvo je prav bizarno Tanerja »potegnilo« še v obtožnico zoper Istanbulskih 10 (direktorica turške Amnesty in z njo aretiranih 9 ljudi) in so mu tako sodili še v tem primeru; to pa je potekalo le dan prej, 25. oktobra, v Istanbulu.

Kako je nastalo Istanbulskih 10? Direktorica Amnesty Turčije Idil Eser je bila aretirana na otoku Büyükkada pri Istanbulu skupaj s še sedmimi drugimi zagovorniki človekovih pravic, s katerimi je bila na rutinski delavnici.

Akcija nizozemske Amnesty pred turško ambasado v Amsterdamu.

Gre za Ilknur Üstün (Women's Coalition), Günal Kurşun, (odvetnik; Human Rights Agenda Association), Nalan Erkem (odvetnica; Citizens Assembly), Nejat Taştan (Equal Rights Watch Association), Özlem Dalkıran (Citizens' Assembly), Şeyhmuz Özbekli (odvetnik), Veli Acu (Human Rights Agenda Association). Aretirali so tudi oba izvajalca usposabljanj – švedskega državljana Alija Gharaviya, strateškega svetovalca za informacijsko tehnologijo,

»Amnesty se je zavzela zame, ko to ni bilo lahko; zdaj je čas, da se izpostavimo mi,« tako je k prizadevanjem za izpustitev zagovornikov človekovih pravic v Turčiji v videu vsemu svetu sporočil Edward Snowden.

in nemškega državljana Petra Steudtnerja, voditelja usposabljanj za nenasilje. Şeyhmusa Özbeklija in Nejata Taştana so pogojno izpustili, drugi pa so ostali v pridržanju do začetka sojenja 25. oktobra. Tožilec jih je obtožil »članstva v teroristični organizaciji«. En vidik absurdnosti tega je posebej zgovoren: podpirali naj bi različne teroristične organizacije, ki imajo medsebojno različne cilje ... K sreči so vse, razen Tanerja, ki so ga pa torej priključili še v ta sodni postopek, po več kot 12 urah prvega dneva sojenja pogojno izpustili.

Idil Eser je morala svoj rojstni dan 14. oktobra preživeti v zaporu. Ironično je, da je na nek način imela največjo zabavo doslej. Po vsem svetu so namreč ljudje priredili zabave, ki so bile seveda protest za njeno izpustitev. V srcu smo bili ta dan z njo tudi v slovenski Amnesty.

AMNESTY SE ŽE 40 LET BORI PROTI SMRTNI KAZNI

IN NA SISTEMSKI RAVNI SMO, SKUPAJ Z DRUGIMI, USPEŠNI: LETA 1977, KO SMO ZAČELI NAŠA PRIZADEVANJA, LE 16 DRŽAV BODISI NI IMELO UZAKONJENE SMRTNE KAZNI BODISI JE NI IZVRŠEVALO, DANES JE TAKIH DRŽAV 105.

Redno letno poročilo Amnesty International o smrti kaže, da je bilo v svetu v letu 2016 1032 usmrtitev, kar je 37 odstotkov manj kot leta 2015 (1634). Iran, Savdska Arabija, Irak in Pakistan skupaj s Kitajsko tvorijo petorico držav, kjer usmrtijo največ ljudi. Prvič po letu 2006 med temi prvimi po številu usmrtitev ni ZDA. Konec leta 2016 je bilo na svetu obsojenih na smrt najmanj 18.848 ljudi.

10. oktobra zaznamujemo svetovni dan proti smrti kazni. Letos se je osredotočal na povezavo med smrtno kaznijo in revščino. Raziskave kažejo, da se ljudje, ki imajo slabše ekonomsko-socialno zaledje, nesorazmerno pogosteje znajdejo v krivičnih sodnih kolesih in pogosto nosijo večje breme izvrševanja smrtne kazni. Pogosto si ne morejo privoščiti učinkovite obrambe. Poleg tega na to, kako se ljudje znajdejo v kazenskem sistemu, vpliva tudi njihova raven pismenosti in ali imajo vplivne socialne mreže, na katere se lahko zanesejo.

Nedavna analiza Amnesty International glede podatkov o smrti kazni na Kitajskem je nakazala skrb vzbujajoč vzorec, da se smrtna kazen morda nesorazmerno izreka ljudem, ki so revni, imajo nižje ravni izobrazbe, ter pripadnikom rasnih, etničnih ali verskih manjšin. Med vsemi usmrtitvami, ki jih je v Savdski Arabiji med januarjem 1985 in junijem 2015 zabeležila Amnesty, je bilo kar 48,5 odstotka usmrtitev tujih državljanov – večina je bila migrantskih delavcev, ki niso znali arabsko. To pa je jezik, v katerem potekajo zaslišanja v priporu in sojenja. Pogosto jim odrečejo ustrezno prevajanje.

Akcija slovenske Amnesty ob svetovnem dnevu smrtne kazni leta 2007 v Ljubljani. Take zastave so visele še v Mariboru in Celju.

Oglas proti smrti kazni nam je pred leti pro bono izdelal tudi Gal Erbežnik z ekipo (takrat Publicis). Ogledate si ga lahko na našem kanalu YouTube (najhitreje ga najdete, če na www.amnesty.si desno zgoraj kliknete ustrezno ikono).

Od leta 1977 je Amnesty International na različne načine prispevala h globalnim prizadevanjem za odpravo smrtne kazni: monitoring smrtnih obsodb in usmrtitev ter objavljanje letnih statistik; podpirali smo obsojene na smrt, izvajali kampanje zanje in v nekaterih primerih (žal pa nikakor ne v vseh) uspeli preprečiti usmrtitev; prizadevanje za odpravo smrtne kazni na nacionalnih ravneh; pomoč pri razvoju mednarodnega prava in standardov, namenjenih omejevanju uporabe smrtne kazni in krepitvi njene odprave; imeli smo pomembno vlogo pri podpiranju uspešnega sprejetja resolucij o moratoriju na usmrtitve v Generalni skupščini Združenih narodov; prispevali smo h krepitvi globalnega gibanja za odpravo smrtne kazni, med drugim tudi s sodelovanjem v Svetovni koaliciji za odpravo smrtne kazni.

PIŠEM ZA PRAVICE 2017

SKUPAJ DOSEŽIMO SREČNE KONCE

V TOKRATNI PRILOGI REVIIJE NAJDETE VSE O LETOŠNJEM PIŠEM ZA PRAVICE. NA TEJ STRANI PA VAM OMOGOČAMO, DA KAR TAKOJ UKREPATE.

Objavljamo kratke peticije, ki jih, prosimo, podpišite. Vrnete nam jih lahko tudi s povratno kuverto, ki je pripeta na strani 23. Za Turčijo lahko peticijo podpišete na www.amnesty.si/turcija – ne objavljamo je, ker se situacija v tem primeru precej

spreminja. Tudi vse peticije s te strani lahko podpišete na spletni strani: te tiskane verzije pa lahko ponudite v podpis komu od bližnjih. Lahko naredite tudi kopije in zberete še več podpisov ☺

Spoštovani predsednik vlade!

Pozivam vas, da spremenite zakon tako, da bodo lahko Sakris Kupila in vse druge transspolne osebe na Finskem dosegle pravno priznanje spola brez posebnih omejitev, ki kršijo človekove pravice, kot npr. sterilizacija.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da brezpogojno in brez odlašanja izpustite zagovornika človekovih pravic Tadjadina Mahamata Babourija, znanega kot Mahadine. Ne bi mu smeli odvzeti prostosti le zaradi njegove mirne kritike vlade.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da takoj umaknete vse obtožbe zoper Hanan Badr el-Din ter jo takoj in brezpogojno osvobodite. Ne bi smela izgubiti svobode zaradi svojih prizadevanj, da najde moža.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik vlade!

Pozivam vas, da takoj umaknete obtožbe zoper Farida in Issa. Obtožbe so očitno namenjene oviranju njegovega dela za človekove pravice.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani notranji minister!

Pozivam vas, da zagotovite pravico za umorjenega Xulhaza. Njegove ubijalce je treba brez odlašanja privedi pred sodišče.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovana pravosodna ministrica!

Pozivam vas, da nemudoma razveljavite Clovisovo kazen. Clovisa bi bilo zaradi njegovih pogumnih prizadevanj za reševanje deževnega gozda treba slaviti, ne pa kaznovati.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik vlade!

Pozivam vas, da Shackelio in njeno družino zaščitite pred nadlegovanjem. Zagotovite tudi pravico za vse, ki jih je policija ubila, ter ostale zaščitite pred policijskim nasiljem in nadlegovanjem.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani direktor pekinškega urada za javno varnost!

Pozivam vas, da prenehate nadlegovati Ni Yulan in njeno družino. To nenehno nadlegovanje osebe, ki se zavzema za izseljene ljudi, se mora ustaviti.

.....
PODPIS

.....
DATUM

Spoštovani predsednik!

Pozivam vas, da nemudoma zaščitite MILPAH, gibanje staroselskega ljudstva Lenca iz La Paza, ki se bori proti uničevanju staroselske zemlje.

.....
PODPIS

.....
DATUM

HVALA ZA VAŠO PODPORO!

VABIMO IN PROSIMO VAS, DA SLOVENSKI AMNESTY NAMENITE 0,5 % SVOJE DOHODNINE. NIČ VAS NE BO STALO, ZA NAŠE DELO PA BO POMENILO VELIKO.

**Srčna hvala za vašo podporo,
s katero se bomo borili zoper krivice!**

*»Ne glede na to, kje se dogaja krivica, predstavlja grožnjo
za pravičnost po vsem svetu.«*

Martin Luther King, afroameriški aktivist

PREPROSTO UČINKOVITA DONACIJA, KI VAS NIČ NE STANE

Denar prav res ne kupuje sreče, a za doseganje dostojnega standarda življenja je nepogrešljiv. To velja tudi za organizacije – še zlasti za takšne, kot je Amnesty, ki za svoje delo proti kršitvam človekovih pravic ne sprejemamo denarja od države. S tako preprosto gesto, kot je donacija 0,5 % vaše dohodnine, boste lahko pomembno prispevali za naše delo proti kršitvam človekovih pravic.

Ta donacija vas ne bo stala niti centa, le nekaj minut vašega časa. Teh 0,5 % od vaše dohodnine gre namreč avtomatično v proračun, kjer ga država razporedi po svoje. Lahko pa se vi odločite, kateri organizaciji ga boste namenili.

ZAKAJ NAM VAŠA DONACIJA 0,5 % DOHODNINE VELIKO POMENI?

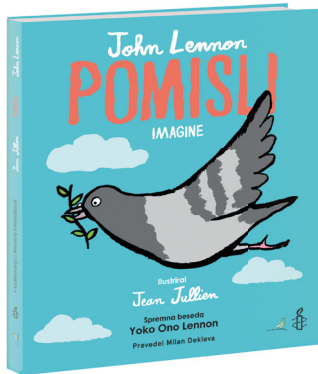
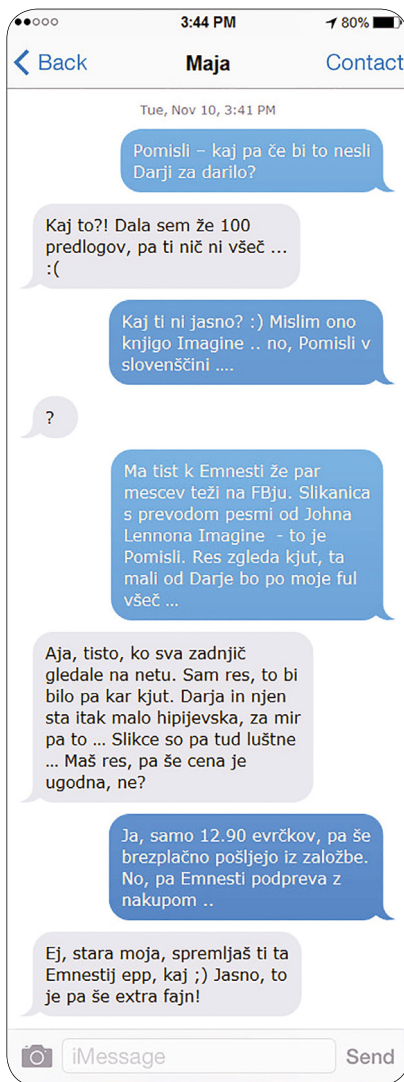
Z 0,5 % vaše dohodnine nam boste še naprej omogočili neodvisno delovanje ter uspešno izpeljane kampanje proti kršitvam človekovih pravic doma in po svetu.

PREPROSTO JE. DONIRAJTE V DVEH POTEZAH:

1. Izpolnite in izrežite obrazec za dohodnino, ki ga najdete na zadnji strani.
2. Vložite obrazec v pripeto kuverto in jo vrzite v najbližji poštni nabiralnik.

Vse prejete obrazce bomo posredovali FURS.
Več informacij na www.amnesty.si/dohodnina.

PODPRITE AMNESTY: DOHODNINA IN NAKUP POMISLI

Več o slikanici in kako z njo podprete Amnesty, si preberite na straneh 12 in 13.

V Amnesty svoje raziskovalno in aktivistično delo financiramo s članarinami in prostovoljnimi prispevki; zgolj za področje učenja človekovih pravic sprejmemo državna sredstva, a le pod točno določenimi kriteriji in v omejenem obsegu. Pri opravljanju svojega poslanstva smo zato odvisni od vaše dobre volje!

Timotej Zgaga ▶ Maja Zgaga

Yesterday at 2:55am · 🌐

Ej mami, a ti veš, da lahko daš nekemu 0,5% dohodnine. Tukaj lahko prebereš več.

DARUJTE 0,5% DOHODNINE AMNESTY

www.amnesty.si/j7/images/Akcija/akcija-dohodnine-za-amnesty.pdf

Like · Comment · Share

👍 8 people like this.

↗ 22 shares

Maja Zgaga kaj je to? Meni nič ne odpre.

Like · Reply · 🗨️ 2 · 5 mins

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Mami, samo na tole klikneš in se ti bo odprlo

🕒 5/15, 1:17pm

Maja Zgaga

Probam, pa mi ne rata. Je to spet kakšen video z mucki?

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

🤔🤔🤔🤔🤔

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Ne mami, saj sem ti napisal. Od dohodnine lahko 0,5% daš neki organizaciji. In tukaj piše kako lahko daš amnesty International

🕒 5/15, 1:17pm

Maja Zgaga

Zakaj pa bi dala, saj jaz dobim nazaj dohodnino. Ne bom jaz nikomur nič mojega dala

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Ti bom na kratko razložil. Ti si zaposlena in plačuješ dohodnino. Je res? Dohodnina ostane v proračunu in država to porabi.

🕒 5/15, 1:17pm

Od tega lahko za 0,5% ti določiš, da dobi neka organizacija. Jaz ti predlagam Amnesty, ker jih že itak podpiraš in imajo kul projekte.

To, kar tebi država vrne pa ostane tebi. Donacija gre iz proračuna, ti pa veš, da si naredila nekaj dobrega.

Maja Zgaga

Aha. In kako to naredim?

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Izpolniš obrazec in jim ga pošlješ. Saj si dobila njihovo revijo. Mal pobrskaj sigurno ga imajo objavljenega. Ponavadi na koncu nekje. Pred leti so dali tud kuverto.

🕒 5/15, 1:17pm

Maja Zgaga

Prav. Bom pogledala. Hvala.

🕒 5/15, 1:17pm

Maja Zgaga

Res je notri. Obrazec pa še kuverta da pošlješ. Sem že spakirala. Boš odnesel prosim na pošto.

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Bom ja, pridem proti večeru in jutri odnesem. 🍊

🕒 5/15, 1:17pm

Maja Zgaga

Hvala Dej kepco sinko 🍊🍊🍊🍊🍊

🕒 5/15, 1:17pm

Timotej Zgaga

Joj mami.

🕒 5/15, 1:17pm

NAROČILNICA SLIKANICE POMISLI

Prepesnil: **Milan Dekleva**. Ilustrator: **Jean Jullien**. Število strani: 32. Trda vezava. Format: 240 x 275 mm. Leto izdaje: 2017.

Da, želim kupiti slikanico Pomisli po ceni **12,90 EUR**.

Število naročenih izvodov slikanice:

Ime in priimek

Naslov (naselje, ulica, hišna številka)

Poštna številka in ime pošte

Naročeno vam bodo poslali iz Založbe Narava po povzetju. Stroškov poštne ni.

Knjigo lahko naročite tudi preko spleta: www.zalozbanarava.si. Več informacij prodaja@narava.si ali 04-280-2000, 04-271-1720.

Prosimo, pošljite naročilnico na: **Založba Narava, Britof 96a, 4000 Kranj**, lahko pa uporabite tudi kuverto na prejšnji strani in naročilnico pošljete nam.

OBRAZEC ZA VAŠO DONACIJO DOHODNINE

Ime in priimek davčnega zavezanca

Podatki o bivališču (naselje, ulica, hišna številka)

Poštna številka, ime pošte

Davčna številka

Pristojni davčni urad, izpostava

ZAHTEVA ZA NAMENITEV DELA DOHODNINE ZA DONACIJE

Naziv upravičenca	Davčna številka	Delež dohodninske olajšave
Amnesty International Slovenije	71490701	0,5 %

V/Na

Dne

Podpis